

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü
Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığı

Sayı : B.13.2.SGK.0.10.03.03 / 3139950
Konu : Oda kayıtları

16/02/2012

.....SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜĞÜNE
.....SOSYAL GÜVENLİK MERKEZİNE
.....

16/6/2011 tarihli ve 2011/51 sayılı “Kayıt dışı istihdam ile mücadele” başlıklı Genelgenin “3.2.4. Meslek odaları ile kanunla kurulu meslek kuruluşu kayıtlarının incelenmesi” maddesinde, kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar ile tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılarla ilgili olarak meslek odalarının kayıtlarının defter ve kayıt inceleme yetkisi verilen sosyal güvenlik kontrol memurlarınca ne şekilde inceleneceği konusu açıklanmıştır.

Ancak sosyal güvenlik il müdürlüklerinden/sosyal güvenlik merkezlerinden alınan yazılardan, bazı sigortalıların odalara yapılan kayıtları sırasında kendi iradeleri dışında oluşan hatalar nedeniyle oda kayıtlarının ve buna bağlı olarak sigortalılıklarının geçersiz sayıldığı anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, meslek oda kayıtları tetkik edilirken, ilgili meslek kuruluşlarının tabii olduğu kanunlardan bağımsız bir düzenleme yapılması mümkün değildir.

Buna göre 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanununun;

“Odaya Kayıt” başlıklı 6 ncı maddesinde; “Esnaf ve sanatkarların sicile kayıtları yapılmadıkça, hiçbir şekilde odaya kaydı yapılamaz. Sicile kayıt olan esnaf ve sanatkarlara ait bilgiler, esnaf sicili tarafından; elektronik ortamda, işyerlerinin bulunduğu yerdeki, işyerleri seyyar olanların ikametgahlarının bulunduğu yerdeki meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odasına, meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odaları bulunmayanların bilgileri ise karma odaya kayıt için gönderilir. İlgili oda yönetim kurulu, bu kişilerle ilgili üyelik kararlarını ilk toplantısında alır.”

“Üyelik Şartları” başlıklı 7 inci maddesinde, “Oda üyeliği için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak veya yabancı devlet tabiiyetinde bulunmakla beraber Türkiye’de sanat ve ticaret yapıyor olmak.
- b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak.
- c) Vergi mükellefi olmak ya da vergiden muaf olmak.
- d) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki odalara kayıtlı olmamak.”

“Üyelik Son Bulması” başlıklı 8 inci maddesinde ise, “Aşağıda belirtilen durumlarda üyenin oda kaydının silinmesine yönetim kurulu tarafından karar verilir, durum sicile bildirilerek kaydın silinmesi temin edilir ve kaydı silinen üyeye oda tarafından on gün içinde üyenin odaya bildirdiği işyeri veya ikamet adresine yazılı olarak bildirilir.

- a) Daimi olarak odanın çalışma bölgesi dışına çıkanlar.
- b) 7 nci maddede belirtilen şartlardan herhangi birini kaybedenler veya bu şartlardan herhangi birine sahip olmadığı sonradan anlaşılanlar.
- c) Sanat ve mesleğini yapmaktan sürekli olarak men edilenler.

1/4

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü
Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığı

d) Vergi mükellefiyetini sildirenlerden altı ay içinde tekrar vergi mükellefiyeti tesis etmeyenler.

Üyelikleri sicil tarafından silinenlerden, üye niteliğini tekrar kazananların oda üyeliği sicil tarafından tesis edilir. Bu şekilde üyeliği tekrar tesis edilen üyenin daha önce kazanmış olduğu hakları tekrar devam eder. Ancak, esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının yetki organlarında görevli olup da oda üyeliği yukarıdaki sebeplerden dolayı kesintiye uğrayanların yetkili organlardaki görevleri de kendiliğinden sona erer. Bu kişiler üyeliklerini tekrar kazanmış olsalar dahi o döneme ilişkin yetkili organ üyelikleri devam etmez.”

hükümleri yer almaktadır

Ayrıca, mülga 1479 sayılı Bağ-Kur Kanununun 24 üncü maddesinin (a) bendinde; "Esnaf ve sanatkarlar ile diğer bağımsız çalışanlardan ticari kazanç veya serbest meslek kazancı dolayısıyla gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar ve gelir vergisinden muaf olanlardan esnaf ve sanatkarlar siciline veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına usulüne uygun kayıtlı olanların Bağ-Kur sigortalısı olacağı” hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, meslek odalarına üye kayıtları ve terk işlemleri ile ilgili 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunun mevzuatı incelendiğinde, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Personel-Muhasebe ve İşlemler Yönetmeliğinin defterlerle ilgili;

“Kayıt İşlemi” başlıklı 12 nci maddesinin birinci fıkrasında da;“... Durumu uygun görülenlerin odaya kayıtları için yönetim kurulunca karar alınır ve üye kayıt defterine kayıt yapılır.”

“Üye Kayıt Defteri” başlıklı 67 nci maddesinde; "... oda üyeliğine kabul edilen üyenin, üye kayıt beyannamesinde oda tarafından doldurulan bilgiler yazılır ve ayrıca üyenin bir fotoğrafı yapıştırılır. Odaya kaydolan üye, bu defterde kendisine ait yeri imzalar. İmza bilmiyor ise usulüne göre parmağını basar.”,

“Genel Esaslar” başlıklı 79 uncu maddesinde; "... defterlerde kazıntı ve silinti yapılamaz. ... kayıtlarda düzeltilmesi gereken yanlışlıklar yapılırsa, bunların okunacak şekilde üstü çizildikten sonra doğrusu yazılır ve ilgili personel tarafından paraf olunur ...",

hükümlerine yer verilmiştir.

Bu açıklamalar çerçevesinde; 5362 sayılı Kanun kapsamında oluşturulan esnaf ve sanatkarlar odalarında üye kayıt defterleri ve yönetim kurulu karar defterleri tutulmakta olup, bu defterler sigortalılığa esas teşkil eden kayıtların temininde önemli rol oynamaktadır. Kayıtların incelenmesi sırasında, özellikle yeni tarihli intikal ettirilen, ancak eskiye dönük hizmet içeren belgelerin değerlendirilmesinde, yukarıda belirtilen Kanun ve ilgili mevzuatın göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu ile mülga 1479 ve 2926 sayılı Kanunların ilgili mevzuatları çerçevesinde kayıtların değerlendirilmesi ve inceleme yapılan meslek kuruluşları ile ilgili olarak yapılacak incelemelerde;

1- Üye kayıt defteri ile yönetim kurulu karar defterinin noter tasdikli olması, noter tasdik tarihinin kesinlikle üye kayıt tarihinden öncesini kapsamaması, üye kayıt defteri ile yönetim kurulu karar defterinin birbirini teyit etmesi,

2- Üye kayıt defterlerine üyelerin müteselsil sıra numarasıyla yazılması, ayrıca üye kayıt numaraları arasında ve sayfalar arasında boş yer bırakılmaması, üye kayıt defterinde ve yönetim kurulu karar defterinde silinti, kazıntı olmaması,

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü
Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığı

3- Meslek kuruluşuna kayıt olan üyenin üye kayıt defterine yazılmasında, en son üyeden sonra kayıt yapılması ve hiçbir suretle kaydı silinmiş bir üyenin ismi çizilerek üzerine üye ismi yazılmaması,

4- İncelenen kayıt ile ilgili üyenin, odada dosyasının olup-olmadığının tespit edilmesi, (Üye kayıt beyannamesi veya oda kaydının sona erdiğine dair dilekçe olup-olmadığı)

5- İnceleme yapılan üye ile ilgili olarak odanın genel kurul hazırlan listelerinin temin edilerek ismin listeden teyit edilmesi, (ilgili meslek odasından, Sanayi Ticaret İl Müdürlüğünden veya Esnaf ve Sanatkarlar Birliğinden)

6- Üye kayıt defterinde aynı sayfada farklı yazı karakterleri yer alıyorsa gerekçelerinin tespit edilmesi, gerekirse odada görev yapan ve defterlere kayıt yapan kişilerin yaptıkları kayıtlardaki yazıların göreve başladıkları tarihten önceki tarihleri kapsayıp kapsamadığının incelenmesi, (Örneğin; A meslek kuruluşunun genel sekreteri odada 1/1/1990 tarihinde göreve başlamış, ancak ilgili çalışanın üye kayıt defterinde veya yönetim kurulu karar defterindeki yazısı 1/1/1990 tarihinden öncesini içermesi gibi)

7- Yönetim kurulu karar defterlerindeki imzaların, bir önceki ve bir sonraki yönetim kurulu kararlarındaki imzalar ile benzerliğinin olup olmadığının incelenmesi,

8- Üyelerin meslek kuruluşuna kayıt edilmeleri veya meslek kuruluşundaki kayıtlarının sona ermesi, ilgili meslek kuruluşunun yönetim kurulu kararıyla gerçekleşeceğinden, üyenin hangi tarihte meslek kuruluşuna kaydının yapıldığı ve hangi tarihte kaydının silindiğinin açıkça yazılması, gerekmektedir.

Buna göre defter ve kayıt inceleme yetkisi verilen sosyal güvenlik denetmenleri, kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar ile tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılarla ilgili olarak meslek odalarının kayıtlarını yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda inceleyecektir.

Ayrıca yapılacak incelemeler esnasında;

1- Tetkik edilecek üye kaydı, üye kayıt defterinin noter tasdik tarihinden önceki bir kaydı içeriyorsa, bu dönem içerisinde yapılan üye kayıtlarının da yukarıdaki şartlara uygun olup olmadığı tespit edilecektir.

2- Vergi ve esnaf sicil kaydı olmayıp sadece meslek odası kaydından dolayı Kuruma kayıt ve tescili yapılmış sigortalıların dosyalarındaki üyelik başvurusu ve terk başvurusuna ilişkin dilekçe tarihlerine özellikle dikkat edilecektir.

3- Meslek odalarınca bilgisayar ortamına alınan üye kayıt ve terk tarihleri, üye kayıt ve yönetim kurulu karar defterlerindeki tarihlerle teyit edilecek, teyit edilememesi halinde bilgisayar kayıtlarına itibar edilmeyecektir.

4- Üye kayıt ve yönetim kurulu karar defterlerinin tutulmasına ilişkin her türlü yükümlülüğün oda yönetimlerine ait olması nedeniyle kayıtlarında herhangi bir noksanlık ve usulsüzlük taşımayan üye kaydının, noter tasdiksiz üye kayıt defterinde yer alması gerekçe gösterilerek geçersiz sayılması mümkün olmayacağından, noter tasdiki bulunmayan ancak müteselsil sıra numarasına göre kaydettiği üye kayıtlarında silinti, kazıntı veya herhangi bir şekilde tahrifat veya usulsüzlük tespit edilmeyen kayıtlar geçerli sayılarak sigortalıların mağduriyetlerine sebebiyet verilmeyecektir. Ancak üye kayıt defteri ve yönetim kurulu karar defterleri noter tasdiksiz olan odaların ve bağlı oldukları birliğin uyarılarak mutlaka noter tasdiki yaptırılmaları, ayrıca kayıt ve terk tarihleri ile ilgili olarak yönetim kurulu kararı almaları sağlanacaktır.

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü
Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığı

5- Gerekirse inceleme yapılan üyenin faaliyetine destek oluşturacak resmi kurum ve kuruluşlardan ilgili belgeler temin edilecektir. (Örneğin; at arabacılar için il emniyet müdürlüğü trafik denetleme şube müdürlüklerinden veya belediye sinyalizasyon daire başkanlığından, seyyar pazarcılar için belediyeden vb.)

Mülga 1479 ve 2926 sayılı Kanunlar ile 5510 sayılı Kanunun ilgili maddeleri kapsamında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar ile tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılarla ilgili olarak meslek odalarının kayıtlarının yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda incelenmesi yapılarak sigortalıların sigortalılık hak ve yükümlülüklerinin bu çerçevede yürütülmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Cüneyt OLGAÇ
Kurum Başkanı a.
Genel Müdür V.